

### Α Π Ο Φ Α Σ Η 19 /2023

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της μέσω τηλεδιάσκεψης, την Τρίτη, 14 Μαρτίου 2023, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση, που αναφέρεται κατωτέρω στο ιστορικό της παρούσας απόφασης. Παρέστησαν ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος, τα τακτικά μέλη της Αρχής Σπυρίδων Βλαχόπουλος, Χαράλαμπος Ανθόπουλος, Χρήστος Καλλονιάτης, Αικατερίνη Ηλιάδου και τα αναπληρωματικά μέλη Δημοσθένης Βουγιούκας, ως εισηγητής και Μαρία Ψάλλα, σε αναπλήρωση των τακτικών μελών Κωνσταντίνου Λαμπρινουδάκη και Γρηγορίου Τσόλια, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Παρούσες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Αναστασία Τριτάκη, νομική ελέγκτρια – δικηγόρος, ως βοηθός εισηγητή και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα κάτωθι:

Με την με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/464/23-01-2023 αίτηση θεραπείας, ο Α ζητεί την επανεξέταση της Απόφασης 10/2022 της Αρχής, η οποία του κοινοποιήθηκε με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/498/22-02-2022 έγγραφο.

Με τη με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2500/12-04-2021 καταγγελία, ο Α και η Β έθεσαν ενώπιον της Αρχής, μεταξύ άλλων, τα εξής: Ο καταγγελλόμενος Γ, που διαμένει σε ισόγειο διπλοκατοικίας, στην οποία κατοικούν και οι καταγγέλλοντες, έχει εγκαταστήσει κάμερες, η μία εξ αυτών κάτω από το μπαλκόνι των καταγγελλόντων με τους οποίους είναι συνιδιοκτήτης (εξ αδιαιρέτου) του εν λόγω ακινήτου. Οι ως άνω κάμερες, όπως ισχυρίστηκαν οι καταγγέλλοντες, λαμβάνουν εικόνα και ήχο και συνδέονται με καταγραφικό μηχάνημα. Επίσης το πεδίο ελέγχου των καμερών περιλαμβάνει χώρους, όπως η κοινόχρηστη κεντρική είσοδος του κλιμακοστασίου του κτιρίου, η πιλοτή του κτιρίου και ο κήπος του ακινήτου,

ενώ σκοπός της επεξεργασίας φαίνεται ότι είναι η προστασία προσώπων και αγαθών της κατοικίας. Περαιτέρω υποστήριξαν ότι το σύστημα έχει συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά, από τα οποία προκύπτει ότι λειτουργεί, κατά παράβαση του ΓΚΠΔ, καθώς λαμβάνει εικόνα από μη οικιακό χώρο του καταγγελλομένου, ενώ δεν τηρείται καμία από τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής. Τέλος, ισχυρίστηκαν ότι έχει ασκηθεί δικαίωμα εναντίωσης προς τον καταγγελλόμενο χωρίς ανταπόκριση.

Η Αρχή στο πλαίσιο διερεύνησης των καταγγελλομένων, απέστειλε ενημερωτική επιστολή τόσο στον καταγγελλόμενο όσο και στους καταγγέλλοντες και κατόπιν των απαντήσεών τους και άλλων επικοινωνιών, απέστειλε αίτημα παροχής διευκρινήσεων στον καταγγελλόμενο. Με την απάντησή του, ο καταγγελλόμενος, έθεσε υπόψη της Αρχής τα εξής συνοπτικώς αναφερόμενα:

α) Το σύστημα αποτελείται από τρεις κάμερες, τοποθετημένες σε τμήμα της πιλοτής αποκλειστικής χρήσης των υπολοίπων (δηλαδή εκτός των καταγγελλόντων) ενοίκων και δεν υπάρχουν οθόνες βιντεοεπιτήρησης, ούτε γίνεται λήψη ήχου, αλλά το σύστημα βιντεοεπιτήρησης λαμβάνει μόνο εικόνα σε πραγματικό χρόνο και μόνο πολύ περιστασιακά καθώς ο ίδιος συνδέεται μέσω κινητού τηλεφώνου στην κάμερα (μέσω διαδικτύου). Επομένως, η υπό εξέταση εγκατάσταση είναι εκτός πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ, δεδομένου ότι δεν υπάρχει καταγραφικό και δεν γίνεται καταγραφή, οπότε και αυταπόδεικτα δεν γίνεται αρχειοθέτηση.

β) Έχει τοποθετηθεί μία πινακίδα, επί της κολώνας προ της εισόδου στον κοινόχρηστο χώρο και ο εισερχόμενος στο χώρο από την αυλόπορτα βλέπει την πινακίδα μπροστά του, όταν είναι ακόμα σαφώς εκτός κάλυψης της κάμερας.

γ) Το ακίνητο αποτελεί ενιαία (χωρίς σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας) εξ αδιαιρέτου ιδιοκτησία των καταγγελλόντων και του καταγγελλόμενου. Οι ένοικοι είναι έξι (6) : η τετραμελής οικογένεια του καταγγελλόμενου που κατοικεί σε ένα διαμέρισμα και οι δύο καταγγέλλοντες που κατοικούν στο άλλο. Το ακίνητο, για πρακτικούς λόγους ομαλότητας συνύπαρξης όλων έχει οριοθετηθεί, άνω των 20 ετών, σε τμήματα αποκλειστικής χρήσης (όπου δεν εισέρχονται, διέρχονται ή παραμένουν άλλοι), και κοινόχρηστους χώρους. Χώροι αποκλειστικής χρήσης είναι δύο κατοικίες, ένας χώρος κύριας χρήσης που χρησιμοποιείται κυρίως ως γραφείο ( τρίτο διαμέρισμα με γραφείο, σαλόνι, πλήρες λουτρό, το οποίο δεν αναφέρεται στην καταγγελία, αποκλειστικής χρήσης του καταγγελλόμενου), δύο βοηθητικοί χώροι αποθήκης, και το σύνολο του ισογείου επιπέδου (αυλή εμπρός, αυλή πίσω, πιλοτή,

πλην του "διαδρόμου" μεταξύ της αυλόπορτας και της κεντρικής κοινόχρηστης εισόδου στο κεντρικό κλιμακοστάσιο του κτιρίου). Κοινόχρηστοι χώροι είναι μόνο ο "διάδρομος" και το κεντρικό κλιμακοστάσιο του κτιρίου με τα πλατύσκαλά του. Η νότια αυλή (εμπρός και πίσω) και η νότια πιλοτή, στην οποία έχει γίνει η εγκατάσταση των καμερών, είναι αποκλειστικής χρήσης των υπολοίπων ενοίκων (πλην των καταγγελλόντων), οι οποίοι όλοι συμφωνούν με τις κάμερες. Αντίστοιχα, η βόρεια αυλή (εμπρός και πίσω) και η βόρεια πιλοτή είναι αποκλειστικής χρήσης των καταγγελλόντων. Για την απόδειξη της αποκλειστικότητας χρήσης αναφέρονται διάφορα στοιχεία, όπως η περιγραφή της πιλοτής, διάφορες κατασκευές και τροποποιήσεις, η κατάσταση της αυλής και ο τρόπος χρήσης αυτής,

δ) Παλαιότερα στην κοινή είσοδο υπήρχε θυροτηλεόραση η οποία χάλασε, χωρίς δυνατότητα επισκευής ενώ οι καταγγέλλοντες αρνούνται διαρκώς την αντικατάσταση, γεγονός που προκαλεί δυσκολίες στον καταγγελλόμενο και κίνδυνο ασφάλειας.

ε) Οι κάμερες με στοιχεία 2 και 3 και τα δεξιά δύο τρίτα της κάμερας 1 καλύπτουν μόνο χώρους αποκλειστικής χρήσης του καταγγελλόμενου, όπου δεν εισέρχονται/διέρχονται/παραμένουν οι καταγγέλλοντες, συνεπώς δεν θίγεται η ιδιωτικότητά τους και δεν απαιτείται η συναίνεσή τους. Η κάμερα 1 καλύπτει κατά το αριστερό τρίτο της λαμβανόμενης εικόνας την κοινόχρηστη είσοδο του κτιρίου. Ως προς αυτό το τμήμα της κάλυψης, αντικαθιστά την εκ της αρχικής κατασκευής του κτιρίου τοποθετηθείσα θυροτηλεόραση, και μάλιστα με την ίδια λειτουργικότητα αλλά χωρίς ήχο. Ως εκ τούτου, το αριστερό τρίτο της κάλυψης της κάμερας 1 πρέπει να αντιμετωπιστεί ως να προβλέπεται από τον κανονισμό της πολυκατοικίας, παρότι κανονισμός δεν υπάρχει, και ως αναγκαστική λύση αντικατάστασης της προϋπάρχουσας θυροτηλεόρασης, δεδομένης της καταχρηστικής άρνησης συντήρησης του ακινήτου εξ μέρους των καταγγελλόντων.

στ) Η αρχική ενημέρωση του καταγγελλόμενου από την Αρχή ήταν ότι η νομιμότητα διέπεται από τα οριζόμενα στην οδηγία 1/2011 και τον ΓΚΠΔ. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει ρητώς λήψη απόφασης με απαιτούμενη πλειοψηφία των 2/3 των ενοίκων, κατά την οποία ο κάθε ένοικος έχει μία ψήφο. Στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης, για την αξιολόγηση της πλειοψηφίας ο καταγγελλόμενος έχει ακολουθήσει καλόπιστα τον τρόπο που υποδεικνύεται στο άρθρο 15 της οδηγίας, ήτοι τα 2/3 των ενοίκων. Η εγκατάσταση έχει την απαιτούμενη πλειοψηφία βάσει ενοίκων (4 υπέρ, 2 εναντίον) αλλά και βάσει διαμερισμάτων (2 υπέρ, 1 εναντίον).

ζ) Πριν τη θέση σε λειτουργία, έγιναν επανειλημμένες συναντήσεις με αυτοπρόσωπη

παρουσία αμφοτέρων των καταγγελλόντων, κατά τις οποίες ενημερώθηκαν διεξοδικότατα και απαντήθηκαν προφορικά όλες οι ερωτήσεις που έθεσαν. Μπορεί οι καταγγέλλοντες να μη συμφώνησαν (μειοψηφώντας), αλλά είναι πλήρως ενήμεροι,

η) Οι καταγγέλλοντες αναφέρουν ότι ασκήθηκε αίτημα ενημέρωσης και διαγραφής των δεδομένων, που έχουν καταγραφεί και τους αφορούν αλλά πριν την καταγγελία δεν είχε υποβληθεί τέτοιο αίτημα, ενώ καθώς δεν υπάρχει καταγραφικό, δεν γίνεται καταγραφή, οπότε ούτε αρχειοθέτηση, δεν υπάρχουν δεδομένα για να τους παραδοθούν ή να διαγραφούν,

θ) Σε αίτημα της δικηγόρου του καταγγελλόμενου προς τον Α για τη διαδικασία διανομής, αυτή παραπέμφθηκε στο δικηγόρο του, ο οποίος διεμήνυσε ότι οι καταγγέλλοντες έθεσαν ως όρο για την απεμπλοκή της διαδικασίας διανομής την άσχετη με τη διανομή «αποξήλωση των ... πάντων». Για να απεμπλακεί η διανομή, ο καταγγελλόμενος αντιπρότεινε να συνυπογραφεί συμφωνητικό βάσει του οποίου θα αποσυνδεόταν η κάμερα που οι καταγγέλλοντες δηλώνουν ότι τους παρακολουθεί στο μπαλκόνι τους, μέχρι να ολοκληρωθεί πλήρως η διαδικασία διανομής, και εκείνοι δεν θα προέβαλαν προσκόμματα στη διαδικασία αυτή, ώστε να προχωρήσει με τον ταχύτερο δυνατόν ρυθμό. Οι καταγγέλλοντες αρνήθηκαν, γεγονός που ο καταγγελλόμενος θεωρεί ότι αποδεικνύει το προσχηματικό της καταγγελίας.

ι) Στο ακίνητο έχουν ήδη εισβάλλει διαρρήκτες δύο φορές. Την πρώτη φορά κατά την απουσία όλων, με σημαντικές υλικές απώλειες και ιδιαίτερα ισχυρή ψυχολογική επιβάρυνση από την παραβίασης της εστίας. Τη δεύτερη φορά (12/1/2020), οι διαρρήκτες, έγιναν αντιληπτοί. Και στις δύο περιπτώσεις εκλήθη και επελήφθη η αστυνομία. Η δεύτερη εισβολή, αποτέλεσε τον καταλύτη για την εγκατάσταση του συστήματος, καταδεικνύοντας την ανεπάρκεια του ήδη υπάρχοντος. Την περίοδο της δεύτερης εισβολής υπήρχαν επαναλαμβανόμενα κρούσματα εισβολών στα γύρω οικήματα.

ια) Η Οδηγία 1/2011 (άρθρα 1 παρ. 1 και 5) προβλέπει τη δυνατότητα κάποιου περιορισμού της προστασίας της ιδιωτικότητας αν ο επιδιωκόμενος σκοπός βαρύνει περισσότερο, επί μη επίτευξης πλειοψηφίας υπέρ της εγκατάστασης. Δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως μεγαλύτερης σημασίας ο πολύ μικρός περιορισμός της ιδιωτικότητας των καταγγελλόντων και είναι πρόδηλη η μεγαλύτερη αξία του υπέρτατου έννομου αγαθού της ανθρώπινης ζωής από τον ούτως ή άλλως ηπιότατο περιορισμό της ιδιωτικότητας από μία κάμερα περιστασιακής χρήσης χωρίς καταγραφή/αρχειοθέτηση, ο οποίος περιορισμός,

μάλιστα, προϋπήρχε της εγκατάστασης με την εκ της αρχικής κατασκευής του κτιρίου εγκατεστημένης κάμερας θυροτηλεόρασης με ίδια λειτουργικότητα.

Η Αρχή κάλεσε σε ακρόαση ενώπιον του Τμήματος της Αρχής την 7/12/2021 τους εμπλεκόμενους, οι οποίοι, αφού έλαβαν προθεσμία, εξέθεσαν τις απόψεις τους σε σχέση με την καταγγελία εγγράφως, θέτοντας υπόψη της Αρχής τα εξής:

α) Οι καταγγέλλοντες με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8306/21-12-2021 υπόμνημά τους ενέμειναν σε όσα είχαν ήδη προβάλει ενώπιον της Αρχής και ανέφεραν ότι υπάρχει πρόσθετος κίνδυνος από πιθανή καταγραφή του υλικού, καθώς είναι εύκολο να καταγραφεί με ευθύνη του καταγγελλόμενου και δεν τους αρκεί η διαβεβαίωσή του περί μη καταγραφής. Επεσήμαναν εκ νέου ότι το ακίνητο αποτελεί ολόκληρο μία ενιαία ιδιοκτησία εξ αδιαιρέτου, χωρίς σύσταση και χωρίς κανονισμό, για το οποίο οι δύο καταγγέλλοντες διαθέτουν κατά πλήρη κυριότητα ποσοστό 59,375%, συνεπώς, χωρίς την έγκριση της πλειοψηφίας των συνιδιοκτητών δεν επιτρέπεται η παραμικρή επέμβαση είτε για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων είτε ακόμη και για άλλους λόγους, από οποιονδήποτε συνιδιοκτήτη. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των καταγγελλόντων, με βάση την ισχύουσα οικοδομική άδεια, ο χώρος, για τον οποίο ο καταγγελλόμενος ισχυρίζεται ότι ο ίδιος έχει αποκλειστική χρήση είναι (α) κοινόχρηστος χώρος πιλοτής και κήπου, και (β) χώρος στάθμευσης στο νότιο κοινόχρηστο χώρο πιλοτής ο οποίος αντιστοιχεί στο νότιο διαμέρισμα μεζονέτας του ακινήτου με είσοδο στον Α' όροφο όπου διαμένουν οι δύο καταγγέλλοντες, και μάλιστα δεν αποτελεί ολόκληρος χώρο στάθμευσης. Ο χώρος αυτός είναι κοινόκτητος και κοινόχρηστος και δεν διαχωρίζεται, ούτε οριοθετείται για οποιαδήποτε ρύθμιση με σύσταση ιδιοκτησιών ή κανονισμό με συμβολαιογραφική πράξη. Η αναφορά περί ύπαρξης τρίτου διαμερίσματος δεν περιλαμβάνεται σε κανενός είδους συμβολαιογραφική πράξη, ούτε ανταποκρίνεται στα περιλαμβανόμενα στην Οικοδομική Άδεια ή σε άλλο επίσημο έγγραφο ιδιοκτησίας (π.χ. δηλώσεις στο κτηματολόγιο). Αντιθέτως, ο χώρος αποτελεί μία από τις δύο συνολικά αποθήκες της στάθμης του υπογείου, παρακολούθημα των δύο διαμερισμάτων-μεζονετών της οικοδομής, και δεν επηρεάζει την πλειοψηφία των ενοίκων για έγκριση του συστήματος, η αξιολόγηση του οποίου εξάλλου αφενός δεν υπάρχει και αφετέρου παρέλκει λόγω της εναντίωσης της πλειοψηφίας των συνιδιοκτητών,

β) Ο καταγγελλόμενος με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8363/23-12-2021 υπόμνημά του υποστήριξε ότι η καταγγελία πρέπει να απορριφθεί και να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο, δεδομένου ότι η εγκατάσταση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του ΓΚΠΔ

καθώς δεν υφίσταται καταγραφή και άρα σύστημα αρχειοθέτησης. Αν η Αρχή εξετάσει βάσει της "συμβολαιογραφικής" κατάστασης του ακινήτου, θεωρεί ότι πρέπει να απορριφθεί η καταγγελία και να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο, δεδομένου ότι πρόκειται για αμιγώς οικιακή χρήση, καθώς, ως "ένα πράγμα", το ακίνητο δεν διαιρείται σε ιδιωτικούς και κοινόχρηστους χώρους και άρα οι κάμερες επιτηρούν αμιγώς οικιακούς χώρους, διαφορετικά η καταγγελία πρέπει να τεθεί στο αρχείο, δεδομένου ότι η εγκατάσταση είναι απολύτως νόμιμη καθώς είχε και έχει την απαιτούμενη πλειοψηφία (όπως και αν υπολογιστεί αυτή, ήτοι 2/3 ενοίκων ή 2/3 διαμερισμάτων). Σε ό,τι αφορά την εγκατάσταση, δεν τίθεται ζήτημα πλειοψηφίας συνιδιοκτητών, δεδομένου ότι αυτή έχει γίνει εξ ολοκλήρου σε χώρο αποκλειστικής χρήσης, όλοι οι συνιδιοκτήτες/χρήστες του οποίου συμφωνούν με την εγκατάσταση, και η από 20ετίας εφαρμοζόμενη πρακτική στο πλαίσιο της ιδιωτικής συμφωνίας χρήσεων, τόσο από τον καταγγελλόμενο όσο και από τους καταγγέλλοντες, είναι να εγκαθιστούν και αναρτούν ό,τι ο καθένας επιθυμεί σε αυτούς τους χώρους, χωρίς απολύτως καμία συναίνεση ή συνεννόηση με τους υπολοίπους.

Εν συνεχεία, η Αρχή εξέδωσε την Απόφαση 10/2022 με την οποία έκρινε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) ότι σε ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένο σε ιδιωτική οικία, δεν θεωρείται αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα η λήψη και επεξεργασία εικόνας ή και ήχου όταν το πεδίο ελέγχου της κάμερας περιλαμβάνει μη ιδιωτικούς χώρους (δημόσιους, κοινόχρηστους ή χώρους που ανήκουν σε τρίτους), με αποτέλεσμα η συναφής επεξεργασία να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και να εξετάζεται η νομιμότητά της συνδυαστικά προς την εφαρμογή των αρχών προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

β) ότι στις περιπτώσεις επεξεργασίας μέσω τέτοιων συστημάτων βιντεοεπιτήρησης η νομική βάση που εφαρμόζεται είναι συνήθως το άρθρο 6 παρ. 1 εδαφ. στ' του ΓΚΠΔ «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί» και ότι περαιτέρω, βασική προϋπόθεση για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, η εφαρμογή της οποίας εξειδικεύεται στα άρθρα 6 και 7 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής, αλλά και στο Ειδικό

Μέρος αυτής,

γ) ότι προς το ειδικότερο ζήτημα της εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών, κατεύθυνση παρέχει το άρθρο 15, στο Ειδικό Μέρος της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής και ότι, όπως αναφέρεται στο άρθρο αυτό, η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών για την ασφάλεια κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με απόφαση του οργάνου που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του συγκροτήματος (π.χ. της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας) σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου Κανονισμού, και όχι από κάποιον ένοικο μεμονωμένα, και, εφόσον υπάρχει σύμφωνη γνώμη των δύο τρίτων των ενοίκων της πολυκατοικίας. Για τη γνώμη αυτή πρέπει να υπολογίζεται μία ψήφος ανά κατοικημένο διαμέρισμα (ή χρησιμοποιούμενο –μη κενό– διαμέρισμα, όταν αυτό δε χρησιμοποιείται ως κατοικία) όπως έχει διευκρινισθεί από την Αρχή και επιβεβαιωθεί μέσω της γνωμοδότησης 5/2017. Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, δηλαδή αρμόδιος να αποφασίσει για το σκοπό και τον τρόπο χρήσης του συστήματος, είναι η ένωση προσώπων των συνιδιοκτητών που λειτουργεί μέσω της Γ.Σ. συνιδιοκτητών του συγκροτήματος και του σχετικού κανονισμού, όπου υφίσταται,

δ) ότι όσον αφορά τις προϋποθέσεις τοποθέτησης κάμερας στην είσοδο διαμερίσματος αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της προστασίας των προσώπων που διαμένουν ή εργάζονται σε αυτό, καθώς και των αγαθών των ενοίκων του διαμερίσματος, στην υπ' αριθμ. 5/2017 Γνωμοδότηση της Αρχής προσδιορίζεται ότι η εμβέλεια της κάμερας πρέπει να περιορίζεται στον απολύτως απαραίτητο χώρο εμπροσθεν της θύρας εισόδου λαμβάνοντας τη λιγότερο δυνατή εικόνα από κοινόχρηστο χώρο (βλ. σκέψη 6 της Γνωμοδότησης 5/2017). Εάν πραγματοποιείται καταγραφή των δεδομένων εικόνας και η εμβέλεια της κάμερας για τεχνικούς λόγους, ιδίως λόγω της χωροθέτησης των εισόδων των διαμερισμάτων, δεν μπορεί να περιοριστεί στον απολύτως απαραίτητο χώρο μπροστά από την είσοδο του διαμερίσματος, απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των ενοίκων του ορόφου που διαμένουν στα επηρεαζόμενα διαμερίσματα (μια ψήφος ανά επηρεαζόμενο διαμέρισμα), άλλως των 2/3 αυτών (βλ. σκέψη 12 της ως άνω γνωμοδότησης).

ε) ότι εν προκειμένω ο καταγγελλόμενος αποδέχθηκε ότι το σύστημα βιντεοεπιτήρησης λειτουργεί και ότι η εμβέλειά του δεν περιορίζεται σε αυστηρά ιδιωτικούς του χώρους. Οι χώροι από τους οποίους λαμβάνεται εικόνα είναι «πολεοδομικά» κοινόχρηστοι. Ο καταγγελλόμενος υποστηρίζει ότι είναι χώροι αποκλειστικής χρήσης (με την εξαίρεση

τμήματος εικόνας από μια κάμερα η οποία λαμβάνει εικόνα από χώρο τον οποίο θεωρεί κοινόχρηστο), αλλά αυτό δεν στηρίζεται σε έγγραφες αποδείξεις, αντίθετα σε όλα τα έγγραφα οι χώροι εμφανίζονται ως κοινόχρηστοι, επομένως η χρήση του συστήματος δεν μπορεί να θεωρηθεί αποκλειστικά προσωπική/οικιακή δραστηριότητα καθώς η λήψη εικόνας δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε χώρους μιας οικογένειας, αλλά περιλαμβάνει κοινόχρηστους χώρους,

στ) ότι καθώς οι χώροι είναι κοινόχρηστοι, θα έπρεπε η επιτήρηση, εφόσον υποτεθεί ότι είναι για την προστασία των κοινοχρήστων χώρων, να αποφασιστεί από τους συνιδιοκτήτες. Καθώς δεν υφίσταται κανονισμός, θα έπρεπε τουλάχιστον, κατ' ανάλογη εφαρμογή να υφίσταται πλειοψηφία (50%+1) με βάση τα ποσοστά ιδιοκτησίας (ο καταγγελλόμενος κατέχει ποσοστό περί του 40%). Μάλιστα το κριτήριο των ψήφων ανά διαμέρισμα, δεν χρειάζεται να εξεταστεί, καθώς αφορά τη συμφωνία των ενοίκων, ως κριτήριο που αποδεικνύει την αναγκαιότητα και αναλογικότητα του συστήματος.

ζ) ότι ο καταγγελλόμενος, ως υπεύθυνος επεξεργασίας καθώς έχει καθορίσει το σκοπό και τα μέσα της επεξεργασίας, χρησιμοποιεί το σύστημα βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας των προσώπων της οικογένειάς του και αγαθών της κατοικίας τους. Αν και ο καταγγελλόμενος δεν το αναφέρει ρητά, προκύπτει ότι η νομική βάση της εγκατάστασης είναι το άρθρο 6 παρ. 1 εδαφ. στ του ΓΚΠΔ. Για την εφαρμογή της νομικής βάσης αυτής πρέπει να εξεταστεί αν η λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες τρίτων υποκειμένων των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

η) ότι ο σκοπός της προστασίας προσώπων και αγαθών που επικαλείται ο καταγγελλόμενος μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα (π.χ. φωτισμός, συναγερμός, τοποθέτηση κάμερας μόνο στην είσοδο του διαμερισμάτος του και σε εσωτερικούς χώρους). Περαιτέρω, με δεδομένο ότι ο επιτηρούμενος χώρος είναι κοινόχρηστος, δεν μπορεί να αποκλειστεί η χρήση του από τους λοιπούς ενοίκους, ιδίως καθώς τμήμα του επιτηρούμενου χώρου περιλαμβάνει την κοινή είσοδο των δύο διαμερισμάτων. Συνεπώς, προσβάλλονται υπέρμετρα τα δικαιώματα των προσώπων που διαμένουν στο άλλο διαμέρισμα του κτιρίου, καθώς ενδέχεται να παρακολουθούνται σε δραστηριότητες στενά συνδεδεμένες με την ιδιωτική τους ζωή. Άρα, η εν λόγω επεξεργασία, δεν μπορεί να είναι νόμιμη, καθώς



παραβιάζεται το άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ. Ως προς δε τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ως ένοικο διαμερίσματος, έχει ευθεία εφαρμογή η γνωμοδότηση 5/2017 της Αρχής και συνεπώς, θα μπορούσε να επιτηρεί μόνο ιδιωτικούς του χώρους και μικρό τμήμα της εισόδου του διαμερίσματός του αλλά όχι την κεντρική είσοδο, άνευ συμφωνίας με τους λοιπούς ενοίκους.

Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και το σκοπό της επεξεργασίας, την χρόνια υφιστάμενη διαφωνία των δύο πλευρών, τη συγγενική τους σχέση και το γεγονός ότι η επεξεργασία ενδέχεται να έχει συνέπειες για συγκεκριμένα ολιγάριθμα φυσικά πρόσωπα, με την 10/2022 Απόφασή της, άσκησε τη διορθωτική εξουσία κατά το άρθρο 58 παρ. 2 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ και επέβαλε στον καταγγελλόμενο Γ απαγόρευση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης το οποίο λαμβάνει εικόνα από κοινόχρηστους χώρους του ακινήτου στο οποίο διαμένει η οικογένειά του και οι καταγγέλλοντες, και την υποχρέωσή του να ενημερώσει εγγράφως την Αρχή για την εφαρμογή της απόφασης εντός χρονικού διαστήματος μιας εβδομάδας από την λήψη της Απόφασης.

Εν συνεχεία, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3058/02-03-2022 έγγραφο, ο καταγγελλόμενος ενημέρωσε την Αρχή ότι διέκοψε την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης, σύμφωνα με την Απόφαση 10/2022 της Αρχής, με την επιφύλαξη παντός δικαιώματός του, ενώ με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞΕ/683/15-03-2022 έγγραφο της Αρχής, ενημερώθηκαν σχετικώς και οι καταγγέλλοντες για τη διακοπή της επεξεργασίας.

Κατόπιν αυτού, ο καταγγέλλων Α υπέβαλε κατά της ανωτέρω με αρ. 10/2022 Απόφασης την υπό κρίση με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/464/23-01-2023 αίτηση (θεραπείας), με την οποία ζητεί την τροποποίηση της Απόφασης, ισχυριζόμενος, μεταξύ άλλων, ότι με τη με αρ. 10/2022 Απόφαση, η Αρχή δεν προέβη, στην, κατά της ισχυρισμούς του αιτούντος, αναγκαία επιβολή «απεγκατάστασης-αφαίρεσης» του συστήματος βιντεο-ηχο-επιτήρησης (3 κάμερες βιντεο-ηχο-επιτήρησης και λοιπός εξοπλισμός με ραντάρ ανίχνευσης κινήσεων, καλωδίωση, κ.α.) για την ήδη διαπιστωθείσα από την Αρχή παραβίαση του άρθρου 15 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής, ούτε στην επιβολή διοικητικού προστίμου για την περίπτωση μη συμμόρφωσης με την εντολή «απεγκατάστασης-αφαίρεσης».

Με την ως άνω αίτηση θεραπείας, ο προσφεύγων ισχυρίζεται, μεταξύ άλλων:

α) ότι στο άρθρο 15 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής, αλλά και στο σκεπτικό της προσβαλλόμενης με αριθμ. 10/2022 Απόφασης, αναφορά γίνεται στην «εγκατάσταση» και όχι στη λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης,

β) ότι η αποτελεσματικότητα της προσβαλλόμενης Απόφασης δεν διασφαλίζεται, εάν δεν περιλαμβάνει και την «απεγκατάσταση-αφαίρεση» του συστήματος,

γ) ότι υφίσταται σειρά αποφάσεων της Αρχής (προγενέστερη Απόφαση 23/2021, μεταγενέστερες Αποφάσεις 34/2022, 50/2022 και 60/2022), στο διατακτικό των οποίων περιλαμβάνεται εντολή της Αρχής για απεγκατάσταση/αφαίρεση των συστημάτων και επιβολή διοικητικού προστίμου σε περίπτωση μη συμμόρφωσης,

δ) ότι και μόνον η παράνομη τοποθέτηση (και όχι μόνο η λειτουργία) είναι αρκετή για να δημιουργήσει την αίσθηση παρακολούθησης των πολιτών και να επηρεάσει και να προσβάλει την προσωπικότητά τους, καθώς και να περιορίσει τις ελευθερίες τους,

ε) ότι με την ύπαρξη του συστήματος βιντεο-ηχο-επιτήρησης διενεργείται επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων πολιτικών πεποιθήσεων και παρεμποδίζεται η άσκηση πολιτικών ελευθεριών τους, καθώς, δύνανται να ασκούνται δραστηριότητες συναφείς με πολιτικές πεποιθήσεις σε οικίες, όπως πχ. συναθροίσεις,

στ) ότι για τους ανωτέρω λόγους επιβάλλεται η επανεξέταση και «συμπλήρωση» της με αρ. 10/2022 Απόφασης, για λόγους εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης και τήρησης της αρχής της αναλογικότητας.

Η Αρχή, κατόπιν διάσκεψης σε σχηματισμό Τμήματος την Τετάρτη 15 Φεβρουαρίου 2023 διαπίστωσε την έκδοση αντιφατικών αποφάσεων του Μονοπρόσωπου οργάνου και του Τμήματος της Αρχής για το ίδιο νομικό ζήτημα, ήτοι την αρμοδιότητα της Αρχής να διατάσσει μόνον απαγόρευση της επεξεργασίας μέσω βιντεοσυστήματος επιτήρησης, κατά συνέπεια και συμφώνως προς τα άρθρα 8 παρ. 1 εδ. β' και 4 παρ. 1 στοιχ. ι' του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής (ΦΕΚ Β' 879), αποφάσισε, με την Απόφαση 8/2023, την παραπομπή της ως άνω αίτησης θεραπείας προς εξέταση, ενώπιον της Ολομέλειας της Αρχής, λόγω σπουδαιότητας και γενικότερου ενδιαφέροντος.

Η ως άνω Απόφαση κοινοποιήθηκε με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞΕ/459/22-02-2023 στον αιτούντα, ο οποίος υπέβαλε τα με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/1390/23-02-2023, Γ/ΕΙΣ/1392/23-02-2023, Γ/ΕΙΣ/1419/24-02-2023, Γ/ΕΙΣ/1421/24-02-2023, Γ/ΕΙΣ/1486/28-02-2023 και Γ/ΕΙΣ/1770/09-

03-2023 υπομνήματα/ επιστολές προς την Αρχή, προς συμπλήρωση της ως άνω αίτησης θεραπείας και έκθεση των απόψεών του επί της Απόφασης 8/2023. Με τις ως άνω επιστολές/ υπομνήματα ο προσφεύγων υποστήριξε μεταξύ άλλων:

α) ότι στην Απόφαση 8/2023 κακώς ελήφθη υπόψη η Απόφαση 4/2022 Μονοπρόσωπου οργάνου στις συνεκτιμηθείσες αποφάσεις, καθώς στο προοίμιό της αναφέρεται ότι αυτή εκδίδεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Προέδρου που προβλέπονται στα άρθρα 4 παρ. 3 περ. α' και 10 παρ. 4 του κανονισμού λειτουργίας της, επομένως δεν αποτελεί οριστική απόφαση της Αρχής που μπορεί να αποτελεί κριτήριο συγκριτικό με τη νομολογία της Αρχής, η οποία διαμορφώθηκε με τις οριστικές αποφάσεις της,

β) ότι στην Απόφαση 8/2023 κακώς δεν ελήφθη υπόψη η Απόφαση 60/2022, καθώς ακριβώς επειδή ελήφθη μετά από επανεξέταση άλλης προηγούμενης απόφασης της Αρχής και επομένως αντιθέτως με όσα αναφέρονται στην Απόφαση 8/2023, αποτελεί επανεξέταση προηγούμενης Απόφασης της Αρχής και ως οριστική απόφαση, αποτελεί κριτήριο συγκριτικό με τη νομολογία της Αρχής και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μαζί με τις άλλες οριστικές αποφάσεις της Αρχής ως σχετική νομολογία,

γ) ότι με την αίτηση θεραπείας δεν ζητείται επανεξέταση της ουσίας της υπόθεσης, καθόσον η ύπαρξη των παραβάσεων έχει ήδη κριθεί στο σκεπτικό της Απόφασης 10/2022,

δ) ότι κατόπιν της Απόφασης 8/2023 της Αρχής, έλαβε χώρα από τον αρχικό καταγγελλόμενο τοποθέτηση προβολέως στον χώρο των καμερών που ανάβει με τα ραντάρ ανίχνευσης κινήσεων του συστήματος βιντεοηχοεπιτήρησης μόλις αυτά αντιληφθούν κίνηση από την έρευνα που έκανε ο αιτών αναφορικά προς την κατασκευάστρια εταιρεία των καμερών, διαπίστωσε ότι μπορεί από το λογισμικό των καμερών να σβήνουν οι ενδεικτικές λυχνίες τους, αλλά όμως να συνεχίζουν να λειτουργούν πλήρως χωρίς απολύτως καμία διαφορά στις δυνατότητες, καθώς και ότι μπορεί να σβήνει και η λυχνία νυχτερινής λήψης αλλά χωρίς σε αυτή την περίπτωση να υπάρχει δυνατότητα νυχτερινής όρασης, η οποία είναι εφικτή μόνο με τη βοήθεια φωτός προβολέα για να βλέπει η κάμερα και τη νύχτα. Αυτά σε θεωρητικό επίπεδο, χωρίς βεβαίως να μπορεί τρίτος, που δεν έχει πρόσβαση στο σύστημα να αποδείξει τη λειτουργία του συστήματος αλλά ούτε και τη μη λειτουργία του.

Εξάλλου, ο αιτών προσκόμισε και νέες φωτογραφίες με το προαναφερόμενο με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/1421/24-02-2023 υπόμνημα.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και

τις παρατηρήσεις της βοηθού εισηγητή, η οποία παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου, κατόπιν διεξοδικής συζητήσεως,

### ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 του Ν. 2690/1999 (ΚΔΔιαδ) «*Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των εννόμων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή)*». Κατά την έννοια της διάταξης, η αίτηση θεραπείας αποσκοπεί στην ανάκληση ή τροποποίηση της προσβαλλόμενης ατομικής διοικητικής πράξης για νομικά ή πραγματικά ελαττώματα αυτής που ανάγονται στο καθεστώς υπό το οποίο εκδόθηκε,
2. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 24 ΚΔΔιαδ θεσπίζεται δικαίωμα κάθε «ενδιαφερόμενου» διοικούμενου, ο οποίος έχει υποστεί υλική ή ηθική βλάβη από ατομική διοικητική πράξη, να απευθυνθεί προς την αρχή που εξέδωσε την εν λόγω πράξη πριν καταφύγει στη δικαστική του προστασία (απλή διοικητική προσφυγή, άλλως αίτηση θεραπείας). Πρόκειται για «άτυπη» διοικητική προσφυγή σε αντιδιαστολή με τις τυπικές «ειδικές» και «ενδικοφανείς» προσφυγές του άρθρου 25 ΚΔΔιαδ. Η εν λόγω προσφυγή έχει ως αίτημα την ανάκληση ή την τροποποίηση της ως άνω αναφερόμενης ατομικής διοικητικής πράξης, προκειμένου να αποκατασταθεί η υλική ή ηθική βλάβη του προσφεύγοντος, την οποία προκάλεσε η διοικητική πράξη στις περιπτώσεις εκείνες που ο νόμος δεν προβλέπει τη δυνατότητα άσκησης των παραπάνω προσφυγών του άρθρου 25 ΚΔΔιαδ<sup>1</sup>,
3. Επειδή, όπως προελέχθη, με την Απόφαση 8/2023 του Τμήματος, η Αρχή, επιλαμβανόμενη της ανωτέρω αίτησης θεραπείας, έκρινε ότι συντρέχει περίπτωση παραπομπής της στην Ολομέλεια προς επίλυση του γενικότερου ενδιαφέροντος ζητήματος αν, σε περίπτωση μη νόμιμης επεξεργασίας μέσω βιντεοσυστήματος επιτήρησης, η Αρχή έχει αρμοδιότητα να διατάσσει απαγόρευση της επεξεργασίας μέσω βιντεοσυστήματος επιτήρησης ή/ και

---

<sup>1</sup> Βλ. ενδεικτικά, τη με αριθ. 73/2018 Απόφαση της Αρχής.

απεγκατάσταση του συστήματος.

4. Επειδή, η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, μονίμως εγκατεστημένων σε ένα χώρο, τα οποία έχουν τη δυνατότητα λήψης ή/και μετάδοσης εικόνας ή και ήχου προς οθόνες προβολής ή μηχανήματα καταγραφής<sup>2</sup> δια της συλλογής, διατήρησης, αποθήκευσης, πρόσβασης και διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συνιστούν ως επιμέρους πράξεις επεξεργασίας, επέμβαση στα ατομικά δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής κατ' άρθρ. 9 Σ., 7 ΧΘΔΕΕ και 8 ΕΣΔΑ καθώς και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατ' άρθρ. 9Α Σ., 8 ΕΣΔΑ και 8 ΧΘΔΕΕ, όπως έκρινε η Αρχή με την υπ' αριθμ. 3/2020 Γνωμοδότησή της<sup>3</sup>,
5. Επειδή, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές 3/2019 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυσκευών<sup>4</sup>, προκειμένου να κριθεί η νομιμότητα της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις των άρθρων 5 και 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ και, κατ' ακολουθίαν πρέπει σε προηγούμενο χρόνο της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος να τεκμηριωθεί εσωτερικά η νομιμότητα της επεξεργασίας και μάλιστα κατά τον προσδιορισμό του σκοπού της επεξεργασίας ενδέχεται να χρειαστεί σχετική αξιολόγηση ιδιαιτέρως για κάθε κάμερα, ανάλογα με το σημείο τοποθέτησής της. Ειδικότερα στις Κατευθυντήριες αυτές Γραμμές ορίζονται τα εξής: «α (...) 5. Η βιντεοεπιτήρηση δεν είναι εξ ορισμού αναγκαία εφόσον υπάρχουν άλλα μέσα για την επίτευξη του υποκείμενου σκοπού. Στην αντίθετη περίπτωση, υπάρχει ο κίνδυνος να μεταβληθούν οι πολιτισμικοί κανόνες και επομένως να εδραιωθεί ως γενική αρχή η έλλειψη της ιδιωτικότητας (...)».
6. Επειδή, σύμφωνα με το προοίμιο της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής, η οποία θα πρέπει να ερμηνεύεται και εφαρμόζεται υπό το φως των διατάξεων του Κανονισμού 2016/679/ΕΕ: «6. (...) η βιντεοεπιτήρηση επιδρά στην συμπεριφορά των προσώπων που βρίσκονται σε συγκεκριμένους χώρους και, κατ' επέκταση, την κατευθύνει, γεγονός που μπορεί να δημιουργεί ψυχολογική πίεση, καθώς ένα πρόσωπο που γνωρίζει ότι παρακολουθείται προσπαθεί να προσαρμόζει την συμπεριφορά του στις προσδοκίες εκείνου που κάθε φορά το παρακολουθεί.(...)».
7. Επειδή, η Αρχή ήδη από το έτος 2003, σε υπόθεση με αντικείμενο την εγκατάσταση καμερών

<sup>2</sup> [https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/thematikes\\_enotites/eisagwgi\\_videoepitirisi](https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/thematikes_enotites/eisagwgi_videoepitirisi)

<sup>3</sup> Διαθέσιμη σε [https://www.dpa.gr/sites/default/files/2023-01/60\\_2022%20anonym.pdf](https://www.dpa.gr/sites/default/files/2023-01/60_2022%20anonym.pdf)

<sup>4</sup> [https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb\\_guidelines\\_201903\\_video\\_devices\\_el.pdf](https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_201903_video_devices_el.pdf)

σε πολυκατοικία, έχει επισημάνει ότι, μολονότι από τον έλεγχο που διενεργήθηκε δεν διαπιστώθηκε ότι η κάμερα του ισογείου εστίαζε σε κοινόχρηστους χώρους, το σημείο στο οποίο αυτή είχε τοποθετηθεί «δημιουργεί στους εισερχομένους στην πολυκατοικία την εντύπωση ότι παρακολουθούνται οι κινήσεις τους» (Απόφαση 40/2003)<sup>5</sup>. Περαιτέρω, η Αρχή έχει επανειλημμένα κρίνει ότι ο κίνδυνος να περιορισθεί η ανάπτυξη της έννοιας της ελευθερίας των ατόμων, μπορεί να υφίσταται ακόμα και αν οι συσκευές βιντεοεπιτήρησης βρίσκονται εκτός λειτουργίας, διότι δημιουργείται το αίσθημα ότι είναι πολύ πιθανό να βρίσκεται ο πολίτης υπό παρακολούθηση, ενώ ο κίνδυνος αυτός ενδέχεται να είναι υψηλός, καθότι οι προσωπικές και κοινωνικές επιπτώσεις από την ύπαρξη των καμερών και του αισθήματος της συνεχούς παρακολούθησης στα θεμελιώδη δικαιώματα της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής των φυσικών προσώπων που κινούνται στο συγκεκριμένο χώρο είναι άγνωστες (Αποφάσεις 77/2009, 60/2021)<sup>6</sup>. Επιπλέον, η Αρχή έχει κρίνει ότι, κατά περίπτωση, η ύπαρξη εγκατεστημένων καμερών στο συγκεκριμένο χώρο του δημιουργεί στο κοινό την εύλογη πεποίθηση ότι αυτές λειτουργούν, με όσες συνέπειες προκαλεί η αίσθηση αυτή (ανάμεσα στις οποίες και το “chilling effect”<sup>7</sup>, βλ. και Απόφαση 23/2021 της Αρχής)<sup>8</sup>.

8. Επειδή, εξάλλου, με την Απόφαση ΑΠ 163/2020<sup>9</sup>, που εκδόθηκε σε υπόθεση, στην οποία είχε προβληθεί ισχυρισμός αναφορικά με σύστημα βιντεοεπιτήρησης που δεν λειτουργούσε, ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι « (...) η τοποθέτηση των εν λόγω καμερών έθεσε αυτές (σ.σ. τις ενάγουσες) υπό έλεγχο και αδικαιολόγητο περιορισμό της ελευθερίας τους, ως εκδήλωσης της ακωλύτου αναπτύξεως της προσωπικότητάς τους και τους παρεμπόδισε στην ελεύθερη ανάπτυξη της κοινωνικής δραστηριότητάς τους, αφού και μόνο η αίσθησή τους ότι βρίσκονται υπό παρακολούθηση ήταν ικανή να επηρεάσει την συμπεριφορά τους. Είναι δε άνευ σημασίας το γεγονός ότι δεν αποδείχθηκε η δημιουργία και επεξεργασία εκ μέρους των εναγομένων αρχείου εικόνων και ήχου των εναγουσών κατά τις διατάξεις των άρθρων 4,5 και 7 του Ν. 2472/1997, αφού η θέση και μόνο και η εμβέλεια του επιδίκου

---

<sup>5</sup> Απόφαση 40/2003 της Αρχής, σελ. 5.

<sup>6</sup> Απόφαση 77/2009 της Αρχής, Σκ. 8, Απόφαση 60/2021 της Αρχής, Σκ. 14.

<sup>7</sup> Η οικειοθελής (ακόμη και αυτόματη) προσαρμογή της συμπεριφοράς του προσώπου εξαιτίας του γεγονότος της παρακολούθησης.

<sup>8</sup> Απόφαση 60/2021 σκ. 10 και Απόφαση 23/2021, σκ. 18.

<sup>9</sup> ΑΠ 163/2020, διαθέσιμη σε:

[http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis\\_DISPLAY.asp?cd=ACGRQ528NLCWIOBC3DAOQWHWTJ8WDE&apof=1632020&info=%D0%CF%CB%C9%D4%C9%CA%C5%D3%20-%20%20%C11](http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=ACGRQ528NLCWIOBC3DAOQWHWTJ8WDE&apof=1632020&info=%D0%CF%CB%C9%D4%C9%CA%C5%D3%20-%20%20%C11)

*συστήματος, που επέτρεπε την λήψη εικόνων των εναγουσών που συνιστά επίσης μη νόμιμη επεξεργασία, ήταν αρκετή για να δημιουργήσει σ' αυτές την παραπάνω αίσθηση και επηρεασμό της συμπεριφοράς τους.»*

- 9.** Επειδή σε περίπτωση εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης, ακόμα και αν βρίσκεται εκτός λειτουργίας, δεν δύναται να διαπιστωθεί από τα υποκείμενα αν αυτό τίθεται σε λειτουργία, μόνιμη ή περιστασιακή, με άμεσες τις προαναφερόμενες συνέπειες στη δημιουργία της αίσθησης ότι βρίσκονται υπό παρακολούθηση και στον επηρεασμό της συμπεριφοράς τους,
- 10.** Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 στοιχ. στ) ΓΚΠΔ : *«Κάθε αρχή ελέγχου διαθέτει όλες τις ακόλουθες διορθωτικές εξουσίες: (...) στ) να επιβάλλει προσωρινό ή οριστικό περιορισμό, περιλαμβανομένης της απαγόρευσης της επεξεργασίας, (..)»*,
- 11.** Επειδή σε περίπτωση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυσκευών, η οποία τελείται κατά παράβαση των διατάξεων του ΓΚΠΔ, η Αρχή, διαθέτει την εξουσία, συμφώνως προς το άρθρο 58 παρ. 2 στοιχ. στ), να διατάσσει απαγόρευση της επεξεργασίας, η οποία διενεργείται κατά τη λειτουργία (λήψη ή/ και μετάδοση δεδομένων εικόνας ή/και ήχου) του συστήματος βιντεοεπιτήρησης,
- 12.** Επειδή, περαιτέρω, λαμβανομένων υπόψη των ως άνω εκτεθέντων και του γεγονότος ότι σε περίπτωση εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης δεν εμφανίζεται αν αυτό βρίσκεται ή τίθεται περιστασιακά σε λειτουργία, και κατ' ακολουθίαν δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί η συμμόρφωση του υπευθύνου επεξεργασίας προς τις κατά τον ΓΚΠΔ προϋποθέσεις για τη νόμιμη λειτουργία του συστήματος, η Αρχή κρίνει ότι στην περίπτωση αυτή, εφόσον δεν προκύπτει ότι συντρέχουν οι εν λόγω προϋποθέσεις, πέρα από την απαγόρευση της επεξεργασίας η οποία διενεργείται κατά τη λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, κατά την άσκηση των διορθωτικών εξουσιών της, διατάσσει καταρχήν και την απεγκατάστασή του, με σκοπό τη διασφάλιση της παύσης της επεξεργασίας, εκτός αν με βάση τα εκάστοτε συντρέχοντα πραγματικά περιστατικά και από το σύνολο των περιστάσεων της συγκεκριμένης υπόθεσης, συνάγεται ότι δεν απαιτείται και απεγκατάστασή του για το σκοπό αυτό,
- 13.** Επειδή, σύμφωνα με τις προηγούμενες σκέψεις, πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση θεραπείας και, κατά τροποποίηση της προσβαλλόμενης Απόφασης 10/2022 της Αρχής, να δοθεί εντολή στον υπεύθυνο επεξεργασίας να απεγκαταστήσει τις επίμαχες συσκευές βιντεοεπιτήρησης που λαμβάνουν εικόνα από κοινόχρηστους χώρους,

## **ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ**

Η Αρχή

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση θεραπείας.

Δίνει εντολή στον υπεύθυνο της επεξεργασίας Γ, όπως εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της παρούσας, απεγκαταστήσει τις συσκευές βιντεοεπιτήρησης των οποίων η εμβέλεια καλύπτει τους κοινόχρηστους χώρους του ακινήτου στο οποίο διαμένουν ο ίδιος, η οικογένειά του και ο αιτών, καθώς και να ενημερώσει εγγράφως την Αρχή για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης.

**Ο Πρόεδρος**

**Η Γραμματέας**

**Κωνσταντίνος Μενουδάκος**

**Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου**